

Met de steun van Orwell

BRON: De Standaard, 12 december 2020

Door Peter Jacobs

We zijn al aan het zeventiende deel toe, maar toch is het niet te laat om in te pikken op de onvolprezen reeks Kritische Klassieken van de kleine Nederlandse uitgeverij Schokland. Je kunt losse delen à la carte kopen, maar ook een abonnement nemen.

De samenstellers van de reeks laten je onterecht vergeten boeken en schrijvers ontdekken, of minder bekend werk van bekende schrijvers, of boeken die gewoon dringend aan een herdruk of een nieuwe vertaling toe zijn. Van Angelica Balabanoff tot John Berger. En passant Daphne du Maurier en Arthur Koestler. De reeks met overwegend fictie wordt voortgezet tegen een tempo van gemiddeld twee boeken per jaar. Klaus Mann (zoon van) en Ismail Kadare zijn in 2021 aan beurt.

Rode draden zijn de oorlogen, de revoluties, de ideologieën, het Europa van de twintigste eeuw, maar dat is geen keurslijf. De Kritische Klassieken zijn ‘verbrand, verboden, verguisd, versmaad, vergeten’ luidt de slogan. Maar naast de maatschappijkritische invalshoek staat literaire kwaliteit centraal.

Deel 17 ontsluit eindelijk in het Nederlands een Spaans boek dat door George Orwell en Gabriel García Márquez de hemel ingeprezen werd, lang voor blurbs van collega-schrijvers op de kaft een ware industrie werden.

De slag van de Spaanse schrijver Arturo Barea (1897-1957) is een excellent voorbeeld van wat de Kritische Klassieken zoal te bieden hebben. Het is het laatste deel van de autobiografische romantrilogie *La forja de un rebelde* en werd niet eerder vertaald. Het dateert van het einde van de jaren 40 en blikt terug op Barea's periode in Madrid net voor en tijdens de burgeroorlog. De tijd dat Ernest Hemingway, Martha Gellhorn en John Dos Passos verslag uitbrachten.

De journalist is, als linkse republikein en tegenstander van Franco, in 1938 moeten uitwijken naar Frankrijk en later naar het VK. Pas in de jaren 70, na zijn dood dus, maar vooral na de dood van de dictator, werd Barea in Spanje

gepubliceerd en gewaardeerd. Zijn werk werd de basis van een tv-serie en hij kreeg zelfs een plaza in Madrid.

De vertaling bewijst dat het werk van Barea nog niets aan zeggingskracht heeft ingeboet. De slag laat zich nog fris lezen en geeft eens een andere literaire kijk op de burgeroorlog dan wat we via Orwell over de hachelijke situatie in Barcelona en Catalonië weten.